

wezels in mijn schuur zouden ophouden. Dit bleek gelukkig niet het geval te zijn.

Nu ligt het voor de hand, dat de ratten door den wezel zijn vermoord en verdreven. Toen die er niet meer waren, heeft de wezel, om zijn honger te stillen, een konijn aangerand.

Sedert heb ik geen last van ratten en wezels gehad.

Muizen hebben echter weder haar intrede gedaan.

Rijswijk (Geld.).

B. J. VAN WAGENSVELD.

HEEFT EEN HOMMEL VERSTAND?

Heel wat is er al over de hommels geschreven. Het zijn dan ook bijzonder interessante dieren. Door hun in de insectenwereld vrij aanzienlijke grootte, hun vaak levendige kleuren, hun vroolijk gezoem moeten ze ieder wel opvallen. De groote zorg voor de nakomelingschap, waarvoor aanvankelijk alle arbeid rust op de koningin, die geheel alleen in de een of andere armelijke schuilplaats de ellende van den winter heeft doorgemaakt; de latere samenleving in een gemeenschappelijk nest, o.a. door de waarneming van den hommeltrompetter nog meer belangwekkend geworden; de betrekkingen tot andere dieren, in de bloeiende planten verzekerden hun bij voortduring de vriendelijke belangstelling van ieder, die zich door de natuur voelt aangetrokken, behalve dan van den tuinman.

Ik mag er dus vrij voor uitkomen, dat ik laatst op een heerlijken Zondagochtend, terwijl ik in een gemakkelijken stoel op onze waranda zat en me verlustigde in de schitterende kleuren van de talrijke bloemen van de Oostindische Kers, die zich aan het hekwerk vastklemt, ook eenige aandacht schonk aan een driftigen hommelt, dien het ook om die bloemen te doen was.

Eenige weken te voren had ik me reeds vermaakt met de kordaatheid van zoo'n hommelt, of — mag ik het zoo zeggen? — met de snelheid, waarmede dat dier een besluit nam. Het had al verscheidene bloemen bezocht en zag er nu nog één, die het blijkbaar niet bereiken kon vanaf de tuinzijde. Het vloog op, zweefde binnen het hekwerk een oogenblik boven het plekje, waar het verscheidene centimeters lager de bewuste bloem zag en liet zich pardoos er bovenop vallen, werkelijk vallen.

De hommelt, die nu mijn opmerkzaamheid trok, was een aardhommelt en wat een groote, misschien een koningin. Zij vloog naar een bloem, kroop er in; herhaalde hetzelfde werk bij een andere bloem.

Zou zij den honing kunnen bereiken, dacht ik bij mijzelf. En ternauwernood is die gedachte in mij opgekomen en volg ik met wat meer aandacht de bewegingen van de dikkerd, of ik zie ze weer uit de bloem kruipen, zij vliegt op, zet zich op de buitenzijde neer, bijt er snel in met een schuin naar de punt van den spoor gericht beet, steekt onder dat even opgewipte dekseltje de tong door, maar kan den honing zeker nog niet bereiken; even snel misschien een driekwart centimeter verder gekropen, de zelfde bewerking herhaald, en ongetwijfeld met succes. Zij vliegt op, kruipt een nieuwe bloem binnen, kan blijkbaar zoo weder den honing niet machtig worden, kruipt terug en dadelijk buiten tegen de bloem op, bijt boven in den spoor weder een dekseltje los, doet zich te goed aan het zoete vocht, vliegt opnieuw op en zet zich nu met de gewone drukte ineens op den spoor van eene andere bloem, om daar dezelfde bewerking toe te passen.

Na dien morgen had ik nog enkele malen gelegenheid, eenige kleinere hommels gade te slaan, die op dezelfde

bloemen werkten. Ze volgden allen den door de bloem aangewezen weg. Ongetwijfeld konden ze door hun geringere grootte dieper in de bloem dringen. Toch geloof ik niet, dat ze zich op die wijze van den geheelen honingvoorraad, die in iederen spoor geborgen was, konden meester maken. Waren ze spoediger tevreden? Of zou zoo'n overgebleven koningin, — gesteld, dat de eerstgenoemde hommelt er zoo een was — intelligenter zijn?

Rotterdam.

J. G. ZÖLLNER.

TUSSCHEN BREEDEVOORT EN CORLE.

Natuursport staat bij velen niet hoog aangeschreven. Wanneer daar groote mensen — mannen — loopen bloempjesplukken, of met een netje kapellen nazitten, dan laten op zijn minst drie vierden der toeschouwers een flauwen, doch merkbaar spottenden glimlach om de lippen spelen.

Inderdaad zijn er dan ook veel natuurvrienden, die werkelijk niet alleen naar de afgelegenste en eenzaamste streken gaan botaniseeren, omdat daar den grootsten buit te behalen is, maar ook om uit het oog der medemenschen te zijn, wier hart voor de schoone schepping geheel anders gestemd is, dan het hunne. Nu stellen zich sommigen, die aan natuursport doen, wel eens wat belachelijk aan, als ze met overdreven drukte en »geleerddoenerij« rondschutteren en niet determineeren en verzamelen, omdat het zoo intressant is, doch omdat het zoo intressant staat, — als ze loopen met bussen en schetsboeken en kiektoestellen, waar een stel klare oogen voldoende zou zijn.

Neen, dat zijn de ware broeders niet. Maar ondertusschen zijn de toeschouwers geneigd, allen over denzelfden kam te scheeren.

Ook de echte broeder evenwel smaakt dikwijls geen onvermijdelijk genot, als hij een uurtje in de levende natuur doorbrengt. Zoo'n uurtje verlengt zich al te licht tot twee uurtjes, tot een middagje... en het is en blijft, moest tenminste blijven: liefhebberij... daar de tijd tegenwoordig zoo kostbaar is.

Deze inleiding was enkel noodig, om den lezer goed te kunnen doen beseffen, dat het een voorrecht voor een natuurvriend is, zoo zijn werkzaamheden hem noodzaken met de natuur om te gaan; dan worden hart en geweten beide in rust gehouden.

En dat voorrecht nu heb ik mogen bezitten, toen ik onderwijzer was in Aalten en elken Zaterdag, via den hoofdcursus te Winterswijk, mijn ouderlijke woning te Corle bezocht en iederen Maandag naar Aalten terug keerde.

Om ongeveer zes uur ging ik van huis en had ten naaste bij anderhalf uur te wandelen. Ik heb toen menige herinnering opgedaan, welke me altijd bij zal blijven. Vooral nam ik zoo echt het kenmerkende der jaargetijden waar.

Midden in den winter was het volslagen donker, als ik van huis ging en begon het pas te schemeren, zoodra ik mijn einddoel bereikt had. Dan kon ik genieten van maneschijs en stergeflonker. Dan vertoonde zich het landschap vaak zoo Noordsch, zoo somber en toch zoo warm-gezellig, vooral wanneer de lucht zwaar bewolkt was en het een weinig had gesneeuwd.

Wat later in den tijd was ik elken morgen van een zonsopgang getuige. Eén tafereel heeft een onuitwischbaren indruk op me gemaakt. Er lag een dun laagje sneeuw, zóó dun, dat de eentonigheid van den bodem door ieder aard-

kluitje, door elk takje, door grassprietjes en biesjes gebroken werd. In de boschrijke streek Klooster stond een groep forsche eiken. De stammen waren recht en krachtig en de kruinen vormden een wirwar van takken en twijgen. Daar zag ik het eerste morgenlicht gloren. In den bloedrooden gloed dreven een paar lei-blauwe laagwolken. De stammen staken er scherp donker tegen af en het struikgewas teekende er bevallige vormen op. Hooger was de lucht donker grauw, waartegen het bruin der kruinen nauwelijks waarneembaar was. Het was zoo stil, als men zich maar denken kan. Tegen het nog duistere Westen kwamen de witte daken der boerderijen met een kringelend rookwolkje uit den schoorsteen mooi uit. Op dien wintermorgen kwam het me voor dat de horizon meer dan ooit den indruk maakte van het einde der wereld te zijn.

Ook het stadje Breedevoort is een schilderij waardig. De roode daken der oude huizen, het hooge geboomte, de kerktorentjes, dat alles met donkere schaduwen in de open ruimten, met wat glinsterend water op den voorgrond, badende in het zachte morgenrood, hier en ginds nog een plek sneeuw... dat zou een kunstenaar genoeg kunnen verschaffen, en teleurstelling tevens wellicht.

De eksters waren de eenige wezens, welke wat leven te weeg brachten op zoo'n ochtend in het barre jaargetijde. Ze schetterden in het houtgewas of zaten stilletjes hoog in de toppen der boomen met iets hangenden staart en het gezicht naar het Westen gekeerd.

Nog enkele weken later zag ik bij Breedevoort eenige kraaien vliegen van het Oosten naar het Westen. Een volgende maal waren ze talrijker. Ze krasten alle luid. Wederom een week later zag ik er al weer meer, tot eindelijk, als ik genoemd stadje passeerde, de lucht werkelijk verdonkerd werd van de groote menigte zwartrokken. Het werd een leven, dat hooren en zien verging. Sommige schenen heesch, andere hadden de keel nog goed op streek. Enkele zetten zich in de populieren, welke daar menigvuldig voorkomen en schenen wat uit te rusten. Na een minuut of tien was de troep overgetrokken en vertoonden zich nog slechts enkele achterblijvers. Zeer zeker gingen de dieren in de bosschen, welke meer naar het Oosten groeien, overnachten en was ik er getuige van, hoe ze, evenals ik zelf, de dagtaak opzochten.

Naderhand vernam ik, dat ook het Klooster door een menigte kraaien, die er van heinde en ver op toe trekken, beslapen wordt.

Allengs naderde de Lente.

Iedere week kwam de zon eer op en als ik Breedevoort naderde, was de kraaienzwerm al voorbij gevlogen.

Op een helderen morgen, toen er 's nachts nog sneeuw gevallen was, maar de zon helder stralend aan den lichtblauwen hemel stond, steeg een veldleuwerik jubelend van een bevroren aardklont opwaarts.

Welkom, welkom! lieve zanger!
Nu rusten plant en dier niet langer.
De groote morgenstond brak aan;
Natuur zal thans weer juichen gaan.

De Lente, de Lente zou komen! O, welk een genot, te weten, te gevoelen, dat ze nadert.

Laat de Winter ons menig schoon landschap bieden, laten de paddestoelen merkwaardig en mooi zijn, laat er mos in overvloed te vinden wezen, het sappige lentegroen, de fijngeplooide berke- en de kleverige elzeblaadjes zien we toch maar wat gaarne uit de knoppen dringen.

De Lente kwam.

De groene specht lachte schel en luid in de boschweiden en tusschen het hout, waar de zonnestralen dartel speelden.

Het werd zoo licht, zoo luchtig op de Maandagmorgens.

In de populieren zag ik nu weldra babbelende en tiere-lierende troepen spreeuwen. Boven de moerassige weilanden riepen de kieviten. Roodborstjes kweelden in bijna elk topje der berken. De madeliefjes begonnen te bloeien en de katjes der hazelaars bengelden in den voorjaarswind.

Een enkelen morgen was het nog weer eens triest en treurig, wanneer de koude regen door de boomen suisde en op het harde voetpad tot een ijskorst vroom. Dan zongen alleen de meesjes.

Eindelijk vertoonde zich het eerste groen. Toen klonk lijstergezang door de bosschen, vol en krachtig, en droeg de geelgors zijn regelmatig wijsje voor.

Eens was de lucht zoel. De dauwdroppels glansden, de katjes der wilgen, waarop dikke hommels en slanke bijen te gast gingen, geurden honigzoet. Toen klonk plotseling het roerend schoone lied van den opperzanger, den nachtegaal.

En toen die zuiv're toon weer klonk,
Aan elken halm een dauwdrop blonk,
De zonne straalde aan 't rein azuur
Een bruiloftszang zong toen Natuur.

Bij het Lage Schaar heb ik meermalen de kuifmees aangetroffen. In het voorjaar hoort men er de patrijzen en ook de grasmusch en de zanglijster zingen er als om strijd. De stekelbrem, kleine brem, gewone brem, dop- en struikheide, roode en gewone boschbes, ganzerik, zilverschoon, zonnedauw, spiraea, gentiaan, heideklokjes, zandklokjes, die alle en veel meer nog kan men er in den loop van het jaar zien bloeien, benevens de katjes van wilgen, hazelaars, berken, eiken, haagbeuken en de bloempjes der vuilboom en vogelkers. In het Klooster trekken in het voorjaar de bloemen der klaverzuring de aandacht, later ook het heksenkruid, het vingerhoedskruid, de waterviolier, wateranemone, het hondsviooltje enz. enz. Hier zingen de lijsters en de nachtegale en komen uilen, spechten, fasanten, koekoeken, kraaien, eksters, Vlaamsche gaaien, korhoenders, slangen, kikkers, boomkikkers, padden, wezels, eekhoortjes, hazen, konijnen, reeën, enz. voor. Dichter bij Breedevoort kan men vergeet-mij-nietjes, cereprijsen, smeerwortels, koekoeksbloemen, orchideeën, kamperfoelie, hop en wat niet al plukken. Daar heb ik ook meermalen klauwieren aange- troffen, ooievaars zien stappen en reigers zien staan. Het spotvogeltje zingt er meer dan lustig.

De lijst zou te lang worden, als alles zou worden opge- somd, wat er tussch Corle en Breedevoort gevonden wordt.

Eindelijk werd het Herfst.

Dan waren het vaak de trekkende kraanvogels, die een eigenaardigen indruk maakten.

Hoe menigmaal we het ook zien, altijd stemt het ons tot nadenken, als hoog boven ons de V-vorm in de ijle lucht zweeft. Hoe vreemd soms die kreten, die verlegenheid, indien de orde verbroken is en na heel wat moeite weer hersteld wordt? Ook is het een aardig gezicht, als de eerste op de vleugels gaat rusten, dan de tweede, dan de derde, dan de vierde, — dan de tweede, derde, vierde, vijfde, — dan de derde, vierde, vijfde, zesde, enz.

De herfstkleuren brachten nog eenige afwisseling.

Nog gloeide een bonte kleurenpracht
Op een stillen, helderen morgen.
Dan dekte een trieste nevel haar zacht
En hield alle schoons verborgen.

Het herfstrag fladderde in het rond,
De vogels voelden geen vuur in 't harte,
De zwammen blonken nog bij den grond.
Maar Natuur zong een lied van de smarte.

Het werd stiller en stiller. De zon kwam al later en later op... de Winter naderde weer.

Lintelo.

G. J. MEINEN.